

ምዕራፍ ዓስርተ

ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ

ዕላማታት እዚ ምዕራፍ፡-

ተምሃሮ እዚ ምዕራፍ ብዝግባእ ምስተማሃርኩም፡-

- ረብሓ ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ትግንዘቡ፡፡
- ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ዘድልዮም ኸባቢያዊ ዛዕባታት ትፈልጡ፡፡
- ኣብ ኸባቢኹም ዝርከቡ ተግባራት ማሕበራት ሲቪክ ትርድኡ፡፡

10.1 ኣድላዪነት ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ

ስእሊ.10.1 ወፍሪ ስራሕ ኣብ ቤት ትምህርቲ

ስእሊ.10.2 ኣብ ስራሕ ኸባቢያዊ ልምዓት

- ኣብ መንጎ ክልቲኦም ስእልታት ዘሎ ኣፈላላይ ብዝርዝር ግለፁ፡፡
- ኣብ መንጎ ክልቲኦም ዘለው ኣፋላለያት ምኽንያቱ እንታይ ይመስለኩም? ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ዝራኣየሉ ኣበየናይ ይመስል?

መደረ ርዕሰ መምህርና

ርዕሰ መምህር 2^ይ ብርኪ ቤት ትም/ቲ ሃገረሰላም ከም/ቲ ዝተለመደ ናይ ሽዱሽተ ወርሒ ፀብፃብ ስራሕ ነቶም ናይ ቤት ትምህርቲ ተምሃሮ ብዘረባ ኣስሚያም ነይሮም። ብናቶም ኣገላልፃ ራእይ እቲ ቤት ትምህርቲ ብቐዓት ዜጋታት ንምፍራይ መሰረት ምቕማጥ እዩ። ነዚውን እቲ ቤት ትምህርቲ ዝህበም ትምህርታት ፅርዮቶም ዝሓለው ክኾኑ ኣለዎም። ኣብ ቤት ትምህርቲ ሃገረሰላም ፅርዮት ትምህርቲ ንምርግጋፅ እዞም ዝስዕቡ ፀገማት ክፍትሑ ከምዘለዎም ሓቢሮም እዮም። እኹል ቐረብ ማይ ዘይምህላው፣ ቐፅሪ ሽቓቕ ወ.ሓ.ድ ምዃኑ፣ ቤተ ንባብ ዘይምህላው፣ ቤተ ፈተነ ዘይምስርሑ፣ ከይዲ ትምህርቲ ዝፈታተኑን ትምህርቲ ብፅርዮት ንክይካየድ ዕንቅፋት ከምዝነብሩን ኣረዲኦምና። እቲ ቤት ትምህርቲ ዓሽራይ ክፍለ ተምሃሮ ንፈለማ እዋን ስለዘፍትን እዞም ተምሃሮ እኹል ብዝኾነ ኹነታት ምድላዎም ዘይምርግጋፀውን እቲ ካሊእ ፀገም ነይሩ። እዞም ተምሃሮ ኣብ ቤት ትምህርቲ ኣብ ዝፀንሕሉ እዋን ካብ ክፍለ ወፃኢ ፍልጠቶም ከማዕብሉ ዝክእልሉ ዝኾነ ዕድል ኣይተፈጠረሎምን ነይሩ። ሕዚ ግና ወለዲ ተምሃሮ ብኣመራርሓ ቤት ትምህርቲ ተወዲቦም ምስቲ ቤት ትምህርቲ ምንቅስቓስ ብምጅማሮም ብዙሓት ፀገማት ፈቲሖም። ተወሳኺ መስመር ማይ ኣትዩ፣ ፅቡቕ ቤተ ንባብ ተሰሪሑን መፃሕፍቲውን ስለዝተኣኻኸቡ ሎሚ ተምሃሮ ሓገዝቲ ዝኾኑ ዕሕፋት እናተጠቐሙ እዮም። ሓዱሽ ህንፃ ቤተ ፈተነ ብምህላው እቲ ትምህርቲ ብፈተነ እናተደገፈ ኣብ ምሃብ ይርከብ።

ኣብ ክፍለ ዝወሃብ ትምህርቲ ኮደገፍቲ ትምህርቲ ክሕገዝ ብምግባር ብተወሳኺ ከም ክለብ ስነ-ዜጋን ስነ ምግባርን ዝበሉ ብዛዕባ ፍትሓዊነትን ሚሃናዊነትን መረፃ ብተግባር ዝተደገፈ ልምምድ ምግባሮም ዓብይ ኣበርክቶ ከምዘለዎ

ኣገንዚቦም። እቲ ቤት ትምህርቲ ብፍላይ ንፈለማ እዋን ናይ ዓሽራይ ክፍለ ሃገራዊ ፈተና ዘፍትኖም ተምሃሮ እኹል ምድላው ምእንታን ክገብሩ ብዝተፈላለዩ

ዓይነታት ትምህርቲ ብመምህራን ዝሕገዝ ፍሉይ መርሃ ግብሪ ፅንዓት ተተሊሙ ብተግባር እናተተግበረ ምዃኑ ኣብሪሆም።

ተምሃሮ ኣብ ኣመራርሓ ቤት ትምህርቲ ከሳተፉ ንምግባር ረቂቕ ዝነበረ መተሓዳደሪ ደንቢ ተምሃሮ ብኣማኸርቲ ፓርላማ ተምሃሮ ምስ ተርእዮ ውሱን ምምሕያሽ ተገይርሎ ፀዲቑ። እዚ ኸለ ስጉምቲ ዝተወሰደ ወለድን ሕብረተሰብን ኣብ ኣመራርሓ ቤት ትምህርቲ ብዝተወደበ መልክፁ ምስታፍ ብምጅማሮም ከምዘኾነ እዮም ርዕስ መምህር እቲ ቤት ትምህርቲ ሓቢሮም። ስለዝኾነ ድማ ኣብዚ ዓመት ልዑል ምንቅስቓስ ስለዝገበረ እቲ ቤት ትምህርቲ ናብ ዝሓሸ ፅሬት ትምህርቲ ክበፅሕ ከምዝኸእል ዘለዎም እምነት ገሊዖም።

(ልሳነ ናኦድ “ቀዳማይ ዓመት ቁፅሪ 2 ጥሪ መጋቢት፣ 2000 ካብ ዝተበሃለ መንፈቃዊ ጋዜጣ ቤት ትምህርቲ ሃፀይ ናኦድ ንመበገሲ ክስማዕግዕ ተገይሩ ዝተወሰደ)

መልመዲ - 1

ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ዝቐረበ ምንባብ እዞም ዝሰዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ፀገም ቤት ትምህርቲ ሃገረሰላም እንታይን እንታይን ነይሮም? እንታይ ዓይነት ፍታሕኽ ተዋሂብዎም?
2. ኣብ ፀገማት ቤት ትምህርቲ ሃገረሰላም ኣብ ምልላይን ምፍታሕን ተምሃሮ እቲ ቤት ትምህርቲ እንታይ ኣስተዋዕኦ ገይሮም?
3. ፀገም ቤት ትምህርቲ ሃገረሰላም ከይዲ ምልላይን ምፍታሕን እቶም ተምሃሮ ዑዙዝ ተሳትፎ ክገብርሎ ዝኸእልሎ ኹነታት ምሃለወደ? ብኣብነት ኣረድኡ?
4. ጭቡጥ ኹነታት ቤት ምህርትኹም መበገሲ ብምግባር ዓበይቲ ዝኾኑ ሓሙሽተ ፀገማት ብምፍላይ ንሕድሕድኦም ፍታሕ ኣቐምጥሎም።
5. ኣብ ከይዲ ምልላይ ፀገማትን ፍታሕ ምሃብን ንጡፍ ተሳትፎኦም ምእንታን ከረጋግፁ ተምሃሮ እቲ ቤት ትምህርቲ ብፅሒቶም እንታይ ክኸውን ይግባእ?

ሕድ ሕድ ተግባራት ብውልቀ ክፍፀሙ ዝኸለሉ እኳ እንተኾነ ካልኣት ድማ ብሓባር እንተዘይኮይኑ ብውልቀ ዘይፍፀሙ፣ ክፍፀሙ እንተኻእሉ'ውን ኣብዚ እቶ ዘይበሃል ውፅኢት ዘየምፅኡ ኣለው። ንኣብነት ፀጥታ ኸባቢና ናይ ምሕላው ተግባር ንፈፅም እንተይልና ብውልቀ እንገብሮ ፃዕሪ ብዙሕ ረብሓ የብሉን። ቁሽትና ምስ ካሊእ ከባቢ ነራኽብ ኢልና እንተተልዒልና ምስቲ ናይ'ቲ ኸባቢ ሕብረተሰብ ብሓባር ኮይና ክንፍፅሞ ይግባእ። ብውልቀ እንፍፅሞ ነገር ኣይኾነን።

እዚ ዘርእየና ኣብ ውሽጢ ማሕበራዊ ህይወት ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ክንደየናይ ዝኣከል ኣድላይ ምዃኑ'ዩ። እሞ ከምዚ ዝበለ ንጡፍ ተሳትፎ ችድም ኢልና ካብ ዝረእናዮ ብውልቀ ክንጥቀም ንኸእል ኢና። እዙይ እንትበሃል ካብቲ ውፅኢቲ ነን ሕድ ሕድና ብዒሒትና እንረኽብሉ ኸነታት ክነብር ይኸእል'ዩ። ሕድሕዱ ተሳታፊ ካብቲ ከይዲ ተሞክሮን ትምህርትን ክረክብ ይኸእል'ዩ።

ሕድሕዱ ተሳታፊ'ውን ብውልቁ ክበፅሕ ይኸእል ካብ ዝነበረ ፀገም ክድሕን ይኸእል። ብሓባር ኣብ ዝፍፀም ተግባር ንጡፍ ተሳትፎ ምግባር ግና ካብዚ ዝበለፀ ኣድላይነት ዘለዎ እዩ። ረብሕኡ'ውን ካብ ውልቀ ሓሊፉ ማሕበራዊ ዝኾነሉ ኩነታት ይበዝሕ። ካብ ውሱን ከባቢ ሓሊፉ'ውን ንወረዳ፣ ንዘባ፣ ንኸፍለ ኸተማን፣ ንክልል ኢሉ'ውን ንሃገር ክጠቅም ይኸእል። ብምዃኑ'ውን ኣድላይነት ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ዝህልዎ ትርጉም ጉልህ ዝበለ እዩ።

መልመዲ - 2

ነዘም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ኣድላይ ኣይኮነን ዝብል ሰብ እንተጓኒፍኩም እንታይ መረዳኣታ ብምቕራብ ትካትዑ።
2. ማሕበራዊ ረብሓ ካብ ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ከመይ ገይሩ ክርከብ ከምዝኣኣል ብሓፂሩ ኣረድኡ።

ቤት ትምህርቲ ደንደር

ደንደር ቤት ትምህርቲ ካብ ኦሪጎን አባባ ርሕቕ ኢሉ ኣብ ዝርከብ ሓደ ማዕኸላይ ከተማ ዘሎ ቤት ትምህርቲ ሙሉእ ቀዳማይ ብርኪ'ዩ። ብሓፈሽኡ እዚ ናብ ኸባቢ ሓደ ሽሕን ሸሞንተ ሚኢትን ዝፅግኡ ተምሃሮ ዘለውዎ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ብርክት ዝበሉ ፀገማት ኣለውዎ። ካብቶም ፀገማት ዝግዘዙን ከይዲ ምምሃር ምስትማሃር እቲ ትምህርቲ ብዝለዓለ ዝህውኹን ዝተወሰኑ ተምሃሮ ብዝፈጥርዎ ሓደገኛ ጉጅለ ዝፍፀም ተግባር'ዩ። ኣባላት እቲ ጉጅለ ኣብ ሰዓት ትምህርቲ እናሰተዩ ብምምጻእ ኣብ መምህራን፣ ተምሃሮን ኣብቶም ዝተረፉ ኣባላት ማሕበረሰብ ቤት ትምህርትን ብዙሕ ፀገም የስዕቡ ነይሮም።

ብብመንገዱን ብብቁሻቱን ካብ ዝፍፀሙዎ ካለእ እዞም ስርዓት ኣልቦ ተምሃሮ ኣብ ልዕሊ ደቂ ኣንስትዮ ተምሃሮ ኣብ ቀፅሪ ቤት ትምህርቲ ዝተፈላለዩ ጥቕዓታት የብፀሙሉን። ሰዓት ትምህርቲ ኣኸቢሮም ናብ ኸፍሎም ስለዘይኣትው ምስ መምህራን ምጉናፅን ምስሕሓብን የብዝሉ።

ዝቆፃፀሮም ካብ ምስኣኖም ዝተልዓለ ብዙሕት መነወርቲ ተግባራት ስለዝፍፀሙ ንዝተረፉ ተምሃሮ ሕማቕ ኣብነት ይኾኑ እዮም። ንመምህራን ግቡእ ከበሬታ ስለዘይህቡ ደፊሩ ምኽርን ማዕዳን ዝህቦም መምህር ኣይተረኽቡን። ብሓፈሽኡ ብምኽንያት እዞም ተምሃሮ እቲ ቤት ትምህርቲ መልክዕ ቤት ትምህርቲ ክህልዎ ኣይከኣሉን። ብምኽንያት ዝነበሮም ልምዲ ፀገም ይፈትሑ እዮም ተባሂሎም ናብዚ ቤት ትምህርቲ ተመዲቦም ዝመፁ ሓዱሽ ርዕሰ መምህር ፍታሕ ምእላሽ ጀሚሮም። እቲ ፀገም ግዘ ዝወሰደ ምዃኑ ዋላኳ እንተዘይኸሓዱ እቲ ኩነታት ጥዕና ናብ ዘለዎ ኸባቢ ትምህርቲ ምቕያር ከምዝካኣል ኣይተጠራጠሩን። እዚ ውፅኢት ክመፅእ ዝከኣል ግና ሓደ ነገር እንተዳኣ ተማሊኡ ከምዝኾነ ይኣምኑ። እዚ'ውን ውፅኢት ክርከብ ዝከኣል ብናይ በይኖም ፃዕሪ እንተዘይኾነሉ ዝተፈላለዩ ኣባላት ማሕበረሰብ እቲ ቤት ትምህርቲ ዝምልከቶም ወገናትን ኸሎም ካብ ልቢ ዝተበገሰ ንጡፍ ተሳትፎ እንተገይሮም ጥራሕ'ዩ።

ብመሰረት እዚውን ኹሎም ወገናት ሓቢሮም ኣብ ጎኖም ጠጠው ክብሉ ጎስጓስ ኣካይዶም። እዚውን ተሳኺሲሎም መምህራንን ወለድን ብማሕበሮምን ሕብረቶምን፣ ተምሃሮ ብኣማኸርቶም ከምኡውን ሕብረተሰብ እቲ ከባቢ ማሕበራት ጣብያ ኣብ ጎኖም ጠጠው ኢሎም። እቲ ፀገምውን ብናይ ሓባር ፃዕሪ ተፈቲሑ። ውዲሉ ምስ ሓደረውን እዚ ኹሉ ንጡፍ ተሳትፎ ካልኣት ፀገማት እቲ ቤት ትምህርቲ ንምፍታሕ ብዘይምቁራፅ ተንቀሳቂሱ። ሎሚ ቤት ትምህርቲ ደንደሮ ኣብ ምንቅስቃስ ትምህርትን ስነ ምግባርን ካብቲ ዞባ ተመራጺት ኸይና ብምስጉንነት ተሸላሚት ኮይና ኣላ።

ዕዮ ጉጅለ

1. ባዕልኹም ናይዚ ቤት ትምህርቲ ተምሃሮ ኣባላት ኣማኸርቲ ቤት ምኽሪ ከም ዝነበርኩም ብምሕሳብ ነቲ ዝቐረበ ታሪኽ መሰረት ብምግባር፣ ብጉጅለኹም ኣብቲ ግዘ ዝነበረ ፀገም ብዝርዝር ብምፍላይ ናይ ባዕልኹም መፍትሒ ሓሳብ ብፅሑፍ ኣዳሊኹም ኣቕርቡ።
2. ኣብ'ዚ ሓዚ እዋን ኣብ ቤት-ትምህርትኹም ዘለው ዓበይቲ ፀገማት ብብ ጉጅለኹም ብምልላይ ብናታትኩም ንጡፍ ተሳትፎ ክፍትሑ ንምግባር ክስርሑ ዘለዎም መፍትሒ ሓሳባ ብፅሑፍ ኣዳሊኹም ንናይ ክፍሊ መሓዘትኩም ኣቕርቡ።

ከም ካልኣት ትካላት ቤት ትምህርቲውን ናይ ባዕሉ ማሕበረሰብ ኣለዎ። ዝኾነ ይኹን ናይ'ቲ ቤት ትምህርቲ ዛዕባ እቲ ሕብረተሰብ ይብፅሖ እዩ። ዴሞክራሲ ኣብ ዝዓሰሎ ኹነታት ሕድ ሕድ ኣባል ብውልቀ ይኹን ብጉጅለ (ብሓባር) ኣብ ዋኒን እቲ ቤት ትምህርቲ ብንጥፈት ምስታፍ ግቡእ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ኣብቶም ዝወገቡ ውሳኔታት ተሳትፎ ሕድሕድ ኣባል ክረጋገፅ ይግባእ። እቲ ኣባልውን ብወገኑ ብዘይ ዝኾነ ድፍኢት ብነፃን ብዓርስ ተበግሶን ብድሌቱን

ንጡፍ ተሳትፎ ብምግባርን ኣብ ዕብየትን ምምሕያሽን እቲ ትካል እጃሙ ከወፊ ትፅቢት ይግበረሉ። እዚ'ውን ሕድ ሕድ ተምሃሪ ዋኒን ቤት ትምህርቱ ዝብፀሖ ስለዝኾነ ኣብ ዝኾነ እዋን ንጡፍ ተሳትፎ ክገብር ትፅቢት ይግበረሉ ማለት'ዩ።

መልመዲ - 3

ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. ኣብ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ኣብ ሓደ ቤት ዕዮ ኣብ ሓላፍነት ዘይኮነስ ብተራ ሰራሕተኛነት ዘገልግል ሰብ ኣብ ጉዳይ እቲ ቤት ዕዮ ዝፍፀም ተግባር ምፍላጥን ኣብ ከይዲ ኣወሃህባ ውሳኔ ክሳተፍ ኣለዎዶ? ንምንታይ? ብኸመይ?
2. ንስኻትኩምኻ ኣብ ዋኒን ቤት ትምህርትኹም ወሳኔ ኣብ ምሃብ ኸትሳተፉዶ ይግባእ? ንምንታይ?

10.2 ኣብ ማሕበራት ሲቪክ ተወዲብኻ ምስታፍ ዘለዎ ረብሓ

ምስሊ. 10.3 ብኸለት ክባቢ.

ምስሊ. 10.4 ምንቅስቃስ ፀረ ብኸለት ክባቢ.

- ካብዞም ኣብ ላዕሊ ዝቐረቡ ስእልታት እንታይ ተረዲእኹም?
- ኣብ ምስሊ.10.4 ዘሎ ማሕበር ነቲ ሕብረተሰብ እንታይ ዓይነት ረብሓ ክህብ ይኸእል?

ካብ ትኪ ሽጋራ ነፃ ዝኾነ ህይወት ቁልዕነት ይደለ!

“ኣብ ዓለምና ቆልዑ ክጎድኡ ዝኸኣሉ ብርክት ዝበሉ ነገራት ይርከቡ። ህፃናት ካብዞም ነገራት ክሕለው መሰል ከምዘለዎም ኣብ ዓለም ለኽ ሕጊ ተሓጊጉ እዩ። ንዓርስኹምውን ንጉድኣት ካብ ዘሳጥሑ ነገራት ክትሕለው ኣለኩም ይብል ማትያስ ዝተብሃለ። እዚ መልእኽቲ ዝለኣኸልና ኣባል ማሕበር ፀረ ሕማም መንሸሮ ኢትዮጵያ ዝኾነ ወዲ 12 ዓመት ሰገን።

ዓለም ለኽ መዓልቲ ሕማም መንሸሮ (ካንሰር) ኣብ መላእ ዓለም ብብዓመቱ ይኸበር። ነዚ ዓመት ዝተመረፀ መሪሕ ጭርሖ “ካብ ትኪ ሽጋራ ነፃ ዝኾነ ህይወት ቁልዕነት ይደለ!” ዝብል እዩ። እዚ ድማ ትምኒት ኣብ ዓለም ዘለው ህፃናት ኩሎም ከም ዝኾነ ይእመን። “ሽጋራ ካብ ዘትክኾ ሰብ ሓሊፉ ኣብቲ ኸባቢ ዘለው ካልኦት ሰባት ጥዕና ይጎድእ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ኣብ ገዛና፣ ኣብ ቤት ትምህርትና ይኹን ኸባቢና ዘትክኹ ሰባት ካብ ተግባሮም ክእርነቡ ይግባእ። ኩለናውን እንተኾና ሽጋራ ዘትክኹ ሰባት ኣብ ኸባቢና እንተሃልዮም ካብዚ ተግባር ንክእረሙ ምትሕስሳብ ካባና ዝሕሎ ተግባር እዩ።” ይብል ማትያስ።

ዓለም ለኽ ትካል ሕማም መንሸሮ ህፃናት ዓለም ካብ ትኪ ሽጋራ ንክላኸል ዝብል መሪሕ ጭርሖ ተግባራዊ ንምግባር ተሳትፎ ኩላትና ይሓትት። ጉድኣቱ ብዘይምፍላጥ ሽጋራ ዘትክኹ ሰባት ጎዳኣይነቱ ብምስትምሃር ካብ ተግባሮም ንክእርነቡ ምግባር ናይ ኩላትና ሓላፍነት ከም ዝኾነ የተሓሳስብ። ኣብ ገዛ፣ ኣብ ውሽጢ መኪና፣ ኣብ ማእኸላት ህፃናት፣ ኣብ ህዝቢ ዝእከበሉን ዝግልገለሉን ቦታ ምትካኽ ሽጋራ ምኸልኻል ናይ ኩላትና ተግባር ከምዝኾነ ይገልፅ። ነዚ ፃዕሪ ንምዕዋት እዚ ፃዕሪ ህፃናት፣ ወለድን ፈተውቲ ህፃናትን ወዘተ ሓላፍነት ልዑል ከምዝኾነ የመላኸት። ብምኻኑ ድማ ህፃናት ኣብ ዘይተበከለ ኸባቢ ናይ ምንባር መሰሎም ክሕሎ ከም ዝግባእ ዘምህር እዩ።

(ካብ ጋዜጣ ኣዲስ ዘመን ጥሪ 25/2000 ዓ/ም ገፅ 2 ንምስትምሃር ከም ዝሰማማዕ ተገይሩ ዝተወሰደ።)

አብ ፅሩይ ከባቢ ምንባር ይመርፅ

ስእሊ 10.5:- አብ ፅሩይ ከባቢ ናይ ምንባር መሰልና ይክበር

መልመዲ - 4

ብመሰረት አብ ላዕሊ ዝቐረበ ምንባብ ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

1. አብቲ ፅሁፍ ዝቐረቡ ስም ማሕበራት ስቪክ ጥቐሱ። እንታይ ክሰርሑ ከም ዝኸእሉ'ውን ግለፅ።
2. ብዛዕባ ማትያስ እንታይ ከም ዝተረዳእኹም ግለፅ።

ዕዮ ጉጅለ

ካብቲ ፅሁፍ ዝተረደአኩም መሰረት ብምግባር ብጉጅለ ብምኳን ነዞም ዝስዕቡ ስርሑ።

- ሀ. አብ ቤት ትምህርትኹም ንተመሳሳሊ ተግባር ብዛዕባ ክትምስርትዎ እትኸእሉ ሓደ ክለብ ኣረድኡ።
- ለ. አብ እትምስርትዎ ክለብ ክርከቡ ዝኸእሉ ረብሓታት ብዝርዝር ኣቕርቡ።
- ሐ. እዚ መሰረት ብምግባር ናይ ቤት ትምህርትኹም ተምሃሮ ኣብ እቲ ክለብ ንክሳተፉ ዝሕግዝ ሜላ ምብርባር ብምድላው ኣቕርቡ።

ማሕበራት ስቪክ ነፍይ ባዕሎም ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ወይ ድማ ምጣነ-ሃፍታዊ ዕላማታትን ሒዞም ብዓርሰ ተበግሶ ብውልቀ ሰባት ወይ ብጉጅለ ዝምስረቱ ማሕበራት እዮም። እዞም ማሕበራት ብዓርሰ ድሌት ዝምስረቱ፣ ኢድ ኣታውነት መንግስቲ ዘይብሎም ነፃን ሕጋውን ዝኾኑ ማሕበራት እዮም። ስለዝኾነ ኣብ ውሽጢ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ንህዝቢ ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ፣ ምጣነ-ሃፍታዊን ፖለቲካውን ግልጋሎት ንምሃብ ሰፊሕ ዕድል ይህልዎም።

ማሕበራት ስቪክ ብዙሕ ረብሓ ኣለዎም። መንግስቲ ብምኽንያት ብዘለዎ ውሱን ዓቕሚ ክሰርሖም ኣብ ዘይኸእሎም ስራሕቲ ብዙሕ ግልጋሎት ክህቡ ይኸእሉ። እቲ ህዝቢ ኣብ ፖሊሲታት መንግስቲ ተመያይጦ ንምምሕያሽን ፖለቲካዊ ክይዱ ንምቁፅፃር ንክኸእል ዴሞክራሲ'ውን ንኸለማመድ ከምዝገብር ምቕድመ ድረኽ ይፈጥሩ እዮም። ብተወሳኺ'ውን ኣብ ማሕበራት ስቪክ ውልቀ ሰባት ንጡፍ ተሳትፎ ብምግባር ልምድን ፍልጠትን ክረኽቡ ይኸእሎም። ኣባላት እቲ ማሕበር ናይ ምትሕስሳብን ምትሕብባርን ባህሊ ከማዕብሉን ኢሎ'ውን ፍቕሪ ስራሕ ክዕብዩ ንምግባር ይጠቕሙ።

መልመዲ - 5

ነዞም ዝሰዕቡ ሕቶታት ስርሑ።

1. ብስራሕ ፍቕሮም ካብ እትፈልጥዎም ሓደ ሽማግሌ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ መረዳእታ ኣኪብኩም ሓፂር ዕሑፍ ኣቕርቡ።
2. ረብሓ ማሕበራት ስቪክ ዘርዝሩ።

ቱቱዬን አቦሐጎአ አብዬን

ቱቱዬ:- አቦይ መበል ክንደይ ዓመት ልደትካ እያ አደይ ዘኸበረትልካ?

አብዬ:- ዛንለይ፣መበል ሰማንያን ሸሞንተን ዓመተይ እዩ። እግዚአብሔር ይባርኸኪ!

ቱቱዬ:- እዚ እናገበረትልካ ዳኣ ንምንታይ ትጓዩቻ ኣላኻ?

አብዬ:- ብዘይ ምፍላግዮ ዛንለይ። "ሎማዓንቲ ልደትካ ዘኸበረሉ ዕለት በምኻን ተኸዳዲንካን ማዕሪግካን ኮፍ ክትብል ኣለካ! ካብ ገዛ ክትወፅእውን የብልካን" ትብለኒ ኢላ።

ቱቱዬ:- ኣየንኡ እዩ ዳኣ እቲ ዘይምፍላግ አቦይ? ኣነውን እንተኸንኩ ኣብ መዓልቲ ልደተይ ሓዱሽ ክዳነይ ተኸዲነ! ተመላኺቦ! ኣብ ሞንጎ ኣዕርኽተይ፣ ኣብ ሓፍተይን ሓወይን ኮፍ ኢለ ኣብ ገዛይ ክህደስዶ ኣይኮነን ዝግበር? ንስኻስ ኣብ ልደትካ ተኸዲንካን ተመላኺዕኻን ኣብ ሞንጎ ስድራ ኮፍ ኣይትብልን?

አብዬ:- ኣየ ቱቱየ ንስኺ ዘይተረደአኪ ነገር ኣሎ። ሪኢኺ በዓል ፀጋ ዕድመ ክኸውን ዝኸኣልኩ ክንዲዚ ዝኣክል ዘበን ናይ ከባቢና ልምዓት ማሕበር ካብ ምጥያሽ ጀሚሩ ሓዚ በጊሕሉ ክሳብ ዘሎ ደረጃ እናገልገልኩ ብምንባረይን ኮፍ ምባል ገዲፈ ጉንብሕ ቅንዕ እናበልኩ ብምስርሓይ እዩ ነይሩ። ምኽንያት እዚ ዕድመይ ፍቕሪ ስርሓይ እዩ። ስለዚ ዝኸረ ልደተይ እንተኸበር ነዚ ዘብቀዐኒ ዝፈትዎ ስርሓይ ክፍለዮ ኣይግባእን። ተመላኺቦን ተኸዲነን ኣብ ማእኸል ሰድራ እኹል ግዘ ተቐሚጦ ነይረ። ደሓር ካብኡ ክዳነይ ቀይረ ክሰርሕ ነይሩኒ። ኣብ ማሕበር ልምዓት ድማ ንኣገዳሲ ስራሕ ቆፀሮ ኣለኒ። መዓልቲ ልደተይ ምስ ኣኸበርኩ እዞም ክልተ ፊተውተይ ከመይ ንረሳዓዮም? እምብኣር ምስ ኣዴኺ ዘይተረዳዳእና በዚ ምኽንያት እዩ።

ቱቱዬ:- ኣሃ ሕዚ ተረዳኡኒ ኣሎ ኣብዬ። ኣነውን ናትካ ኣሰር እየ ዝኸተል።

አብዬ:- አሰይ ዛንለይ! የዕቢኺ! ንስኺውን ክንዲ ናተይ ዕድመ ይሃብኪ! ፍቕሪ ስራሕ የሕድረልኪ!

መልመዲ - 6

ካብዚ ንላዕሊ ዝቐረበ ምይይጥ መሰረት ብምግባር ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት መልሱ፡፡

1. ብናታትኩም ኣረዳድኣ ኣብ መንጎ ኣዶ ቱቱዬን ኣቦሓጎ ኣብዬን ዝተፈጠረ ኣፈላላይ እንታይ'ዩ?
2. ካብ ህይወት ኣብዬ ዝረኽብክምዎም ክልተ ዓባይቲ ትምህርትታት ግለፁ፡፡
3. ቱቱዬ ካብ ናይ ኣዲኣን ኣቦሓጎኣን ሓሳብ ናይ መኒኦም እንተተኸተል ይሓይሽ? ንምንታይ?

መጠቻ ለሊ

ንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ ንማሕበራዊ ልምዳትን ንህንፃት ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ህዝብታትን አድላይ እዩ። ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ህዝብታትን ክምዕብል፣ ቅልጡፍ ማሕበራዊ ዕብዮት ክመፅእ፣ ማሕበራዊ ድሕንነት ክረጋገፅ ዝኸእል ኩሎም ዜጋታት ንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ እንትገብሩዮ። ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ንንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ ምቕው ኩነታት ይፈጥር። ካብዚኦም እቲ ሓደ ብነፃ ናይ ምወዳብ መሰል እዩ። ምወዳብውን ዝተበታተነ ሓይሊ ትኣኪቡ ጠንካራ ሓይሊ ንክፍጠር ይገብር።

ማሕበራት ስቪክ እውን ውፅኢት መሰል ምወዳብ እዮም። ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን ብናይ ባዕሎም ተበግሶ ንዝተፈላለዩ ማሕበራውን ምጣነ-ሃፍታው ዕላማታት ማሕበራት ስቪክ የጣይሽዎም እዮም። ንሳቶምውን ካብ ኢድ አእታውነት መንግስቲ ነፃ ኮይኖም ማሕበራዊ ግልጋሎት ብምግባር ንመንግስቲ ካብ ምሕጋዞም ካለእ ንምሕያል ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ልዑል አስተዋፅኦ ይገብሩ። ንህዝቢ ብዲሞክራሲያዊ መንገዲ ንክይዲ አፈፃፀማ ፓሊሲ መንግስቲ ቁፅፅርን ተሳትፎን ንምግባር መድረኻት ከይኖምውን የገልገሉ። ዕቡቓት ማሕበራት ስቪክ ባህሊ ምትሕግጋዝን ፍቕሪ ስራሕን ንክፃቢ ይሕግዙ። በዚ መሰረት ድማ ንስኻትኹም አግባብ ኣብ ዘለዎም ስቪክ ማሕበራት ካብ ሐዚ ጀሚሩ ኣባል ብምኻን ንጡፍ ተሳትፎ ብምግባር ክትለማማዱን ካባኻቲም ትፅቢት ዝግበር ዜግነታዊ ግቡእኹም ክትዋፅኡን ይግባእ። ብንጡፍ ተሳትፎኹም ባህሊ ስራሕኹም ምዕባይን ፍቕሪ ስራሕውን ከተማዕብሉን ክትኸእሉ ኣለኩም።

አገዳስቲ ቃላት

- ውልቃዊ ረብሐ:- ሰባት ካብ ሓደ ነገር ብነፍሲ ወከፍ ዝረኽብዎ ረብሐ፤
- ማሕበራዊ ረብሐ:- ሰባት ብሓባር ወይ ዝተወሰኑ አባላት ማሕበረሰብ ብሓባር ካብ ሓደ ነገር ዝረኽብዎ ረብሐ፤
- ጎስጓሰ(ምብርባር):- ሰባት ሓደ ዕላማ (ተግባር) ክርድኡ፣ ክድግፉ፣ ክቃወሙ፣ ወዘተ ንምግባር ዝካየድ ናይ ምሕባል ወይ ምልዕዓል ተግባር፤
- ፍቕሪ ስራሕ:- ስራሕ ንምግባር ዘድሊ ምኃኑ ብምርዳእ ስራሕ ናይ ምኽባር ስምዒት፤

መጠቓለሊ ሕቶታት

1. ቐጂሎም ዝቐረቡ ምሉእ ሓሳባት ብምግባብ ትኽክል ንዝኾነ “አቂ” ትኽክል ንዘይኾነ ደማ “ጌጋ” ብምባል መልሱ፡፡
 1. ካብ ንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ ክርክብ ዝኽእል ውልቃዊ ረብሐ ጥራሕ'ዩ፡፡
 2. ኣብ ውሽጢ ውድድር ዓለም ዝነብር ዝኾነ ጠቓሚ ተግባር ክፍፀም ዝግበኦ ብውልቀ ጥራሕ'ዩ፡፡
 3. ፍቕሪ ስራሕ ዝገለፅ ብዛዕባ ረብሐ ስራሕ ብምዝራብ ጥራሕ'ዩ፡፡
 4. ማሕበራት ስቪክ ተወዲቦም ንህዝቢ ሰራሕን ዝረብሕን ተግባር ንምፍፃም ክኽእሉ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት የድልዮም፡፡
 5. ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ፍቕሪ ስራሕ ንምፍጣር ይሕግዝ፡፡

II. ካብ'ዚ ንታሕቲ ኣብ መደዳ “ሀ” ንዝቐረቡ ኣብ መደዳ “ለ” ምስ ዝቐረቡ ኣዛምዱ.

ሀ

ለ

1. ብወልቀ ዘይፍፀም

ሀ. ቤተሰብ፣ ጣብያ፣ ወረዳ፣ ክልልን ሃገርን

2. ካብ ረብሓታት ማሕበራት ሲቪክ

ለ. ውፅኢትንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ ሓዲኡ'ዩ

3. ማሕበራዊ ረብሓ ካብ ዝረኽቡ ኣካላት

ሐ. ማሕበራት ሲቪክ

4. ካብ ኢድ ኣታውነት መንግስቲ ነፃ ዝኾነ

መ. ክባቢያዊ ልምዓት

5. ዴሞክራሲያዊ ስርዓት

ረ. ብዓቕሚ መንግስቲ ጥራሕ ክስርሑ ዘይኽእሉ ስራሕቲ ምሕጋዝ
ሰ. ንንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ ዘመቹ ኹነታት

III. ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ኣንቢብኩም ትኽክለኛ መልሲ ሃቡ፡፡

1. ካብ ረብሓ ማሕበራት ሲቪክ እቲ ሓደ

- ሀ. ኣባላቱ ናብ ፖለቲካዊ ስልጣን ምብቕዕ፣
- ለ. መንግስቲ ናይ ዓቕሚ ውሱንነት ስለዘለዎ ተተኪኡ ምስርሑ፣
- ሐ. ፖሊሲታት መንግስቲ ንምምሕያሽ ህዝቢ ዝላተፉሉ መድረኽ ምፍጣፍ፣
- መ. ንዝተገፍዑ ማሕበራዊ ወገናት ፖለቲካዊ ወገናዊነት ሒዞካ ምቅላስ

2. ዝኾኑ ይኹኑ ጠቐምቲ ስራሕቲ፡

- ሀ. ብውልቀ ክስርሑ ይግባእ፣
- ለ. ብሓባር ክስርሑ ይግባእ፣
- ሐ. ከከም ኩነታቱ ብውልቁ ወይ ብሓባር ክስርሑ የድሊ፣
- መ. መልሲ ኣይተውሃቦን

3. ብዛዕባ ማሕበራት ስቪክ ሓቂ ዝኾነ ኣየናይዮ?

ሀ. ብውልቀ ሰብ ወይ'ውን ብሓባር ብዓርሰ ድልየትን ተበግሶ ክምስረት ይኸእል፤

ለ. ካብ መንግስቲ ብዝወሃብ ኣመራርሓ መሰረት ይሰርሕ፤

ሐ. ማሕበራዊ እምበር ምጣነ ሃፍታዊ ዕላማ ኣይህልዎን፤

መ. መልሲ ኣይተውሃበን

4. ካብ ንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ ኣባላቶም ማሕበራዊ ረብሓ ዝረኽቡ

ሀ. ሃገር

ለ. ናይ ጣብያ ሕብረተሰብ

ሐ. ናይ'ቲ ወረዳ ሕብረተሰብ

መ. ኩሎም ትኸክለኛ እዮም

IV. ነዞም ዝስዕቡ ባዶ ቦታታት ትኸክለኛ ቃል/ሓረግ ምልኡ፡፡

1. ማሕበራት ስቪክ ውፅኢት መሰል ብነፃ _____ እዮም፡፡

2. ሓደ ሕብረተሰብ ኣብ ከባቢኡ ብሓባር ሓደ ናይ ልምዓት ስራሕ ብህርኩትነት ሰሪሑ ካብ ውፅኢቲ ፅቡኻ ግልጋሎት እንተረኺቡ እዚ ናይ _____ ማሕበራዊ ረብሓ ሓደ መግለፂ ይኸውን፡፡

V. ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ሓፂር መልሲ ሓቡ፡፡

1. ካብ ረብሓታት ማሕበራት ስቪክ ክልተ ፅርሑ፡፡

2. ካብ ንጡፍ ህዝባዊ ተሳትፎ ዝርከቡ ውልቃውን ማሕበራውን ረብሓታት ዘለዎም ኣፈላላይ ብኣብነት ኣረድኡ፡፡